

GÖTEBORGS UNIVERSITET

MALOUS INSPIRATIONSVÄSKOR

En studie om pedagogers
arbete med bokväskor

Examensarbete om 15 hp
Lau 370
Institutionen för didaktik och pedagogik
Vårterminen 2008

Författare: Heléna Unger
Handledare: Paula Berntsson

Abstract

Arbetets art: Examensarbete om 15 hp inom Lärarprogrammets allmänna utbildningsområde, Lau 370. Ansvarig institution: Sociologiska institutionen, Göteborgs Universitet. Vårterminen 2008

Titel: Malous Inspirationsväskor. En studie om pedagogers arbete med bokväskor.

Författare: Heléna Unger

Handledare: Paula Berntsson

Examinator: Kerstin Sundman

Rapportnummer:

Syfte: Syftet med studien var att undersöka pedagogers uppfattningar om och användning utav *Malous Inspirationsväskor*, ett bokväskprojekt på Biblioteket i Falkenberg.

Metod: Kvalitativa intervjuer genomfördes med sex pedagoger som alla använt sig utav *Malous Inspirationsväskor*, samt med Marie-Louise Altergård, initiativtagaren till projektet.

Resultat: Pedagogerna ställde sig positiva till användandet, dock hade de ett antal förslag på förbättringar. Att erhålla temaväskor fyllda med litteratur kring ett specifikt ämne bidrog till ökad kunskap och inspiration hos pedagogerna. Initiativtagarens ambitioner med projektet var att hjälpa pedagogerna att finna relevant litteratur kring ett speciellt ämne genom att samla den i bokväskorna. Anledningar till att låna och använda sig utav bokväskor visade sig vara att pedagoger ville lära sig något nytt om ett specifikt ämne, de ville bli inspirerade och influerade med nya idéer till sin undervisning och i sina möten med elever. De använde sig utav bokväskorna i samband med bland annat temaarbete i den pedagogiska verksamheten. Litteraturen lästes oftast först av de vuxna, sedan av eller för eleverna.

Nyckelord: bokväskor, bibliotek, samverkan, kompetensutveckling, samtal, skola, pedagog

Innehåll

Abstract

1. Inledning.....	4
1.1 Malous Inspirationsväskor.....	5
2. Litteraturoversikt.....	6
2.1 Bokväskprojekt i Sverige.....	6
2.2 Skola och folkbibliotek i samverkan.....	7
2.3 Pedagoger lär mer, om skolutveckling och.....	8
pedagogers kompetensutveckling	
2.4 Samtal i skola och bibliotek.....	10
2.5 Vad anger styrdokumentet?.....	10
3. Syfte och frågeställningar.....	12
4. Metod.....	13
4.1 Kvalitativ metod.....	13
4.2 Genomförande och urval.....	13
4.3 Mening och förståelse på hermeneutiskt vis.....	14
4.4 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet.....	15
4.5 Bearbetning.....	15
4.6 Etiska överväganden.....	16
5. Resultat.....	18
5.1 Respondent; initiativtagare.....	18
5.2 Respondenter; pedagoger.....	20
6. Diskussion.....	25
6.1 Samtal, inspiration och nyfikenhet.....	25
6.2 Avslutande ord.....	26
6.3 Relevans för läraryrket.....	27
6.4 Fortsatt forskning.....	28
Referenser.....	29
Bilaga 1 , intervjuguide – initiativtagare.....	30
Bilaga 2 , intervjuguide – pedagoger.....	31

1. Inledning

På en sammankomst under min verksamhetsförlagda utbildning gjordes ett besök på Falkenbergs Bibliotek. Fokus för mötet var *Malous Inspirationsväskor* (vidare även bokväskor, benämningen *Malous Inspirationsväskor* är namnet på projektet). På initiativ utav barnbibliotekarien Marie-Louise Altergård har ett antal bokväskor med olika teman arbetats fram. Biblioteksanvändarna, pedagoger i detta fall, lånar bokväskorna och bearbetar materialet på olika vis. När lånetiden når sitt slut återlämnas väskan, för att bearbetas utav en annan pedagog. Jag blev intresserad av att få veta mer om hur pedagogerna arbetade med detta material. Vilka förtjänster finns det med att använda sig utav bokväskorna, lärde de sig något?

Jag ville även veta mer om initiativtagarens erfarenheter utav projektet. Projektet föll så väl ut att Marie-Louise erhöll priset som Årets Barnbibliotekarie på Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg 2007. I min framtida lärarroll är det min förhoppning att själv nyttja folkbibliotekens resurser. Jag menar att det stora utbud utav litteratur och andra medier i kombination med bibliotekspersonalens kompetens är till stor nytta och glädje för skolan med dess pedagoger och elever. Att använda sig utav *Malous Inspirationsväskor* i undervisnings-syfte och som ett led i sin egen kunskapsinhämtning kan ses som en utav många metoder att använda i skolan. För att uppnå mål krävs engagemang och kunskap som pedagogerna skall hålla levande, detta är upp till varje kommun att tillvarata och förvalta:

I alla kommuner skall det finnas en av kommunfullmäktige antagen skolplan som visar hur kommunens skolväsende skall gestaltas och utvecklas. Av skolplanen skall framgå de åtgärder som kommunen avser vidta för att uppnå de nationella mål som satts upp för skolan (Kap. 2 §8 Skollagen, *Lärares handbok*, s. 50).

I Falkenbergs kommun har man i likhet med andra kommuner utformat en egen skolplan; *Plan för lärande*. Den är framtagen utifrån de styrdokument som rör skolan, alltså skollag, läroplaner samt kursplaner för varje ämne. Idén med de respektive kommunala skolplanerna är att kommunerna själva skall ha frihet att bedöma vad som är det bästa för den egna skolverksamheten. Man vill också förhindra en alltför hårt styrd centralisering. Med egna skolplaner får skolorna således själva styra innehållet utifrån de egna förutsättningarna och målen. I det inledande avsnittet i *Plan för lärande* står det:

Nämndens verksamhetsområden ska präglas av en ständig pedagogisk och metodisk utveckling. Våra barn och ungdomar ska mötas av engagerade och kompetenta pedagoger, som har förmåga att skapa arbetsglädje och väcka nyfikenhet. Arbetsmiljön ska vara lärande med ett starkt empatiskt synsätt (Skolplan för Falkenbergs kommun, fastställd av kommunfullmäktige 2004-03-25).

Ovanstående är således hämtat från Falkenbergs kommuns skolplan, men liknande planer finns alltså även i andra kommuner. Barn- och utbildningsnämnden i Falkenberg vill försäkra sig om att pedagogerna på skolorna runt om i kommunen skall anta ett nyfiken förhållningssätt gentemot ny kunskap. Kompetensutveckling skall uppmuntras till att ständigt hållas levande. Engagemang bland pedagoger ger männe engagerade elever. Skolans styrdokument är de dokument som skall bära skolan och undervisningen. De angivna punkterna i läroplaner och

skollag skall tolkas och förvaltas av skolans pedagogiska personal. Skolans pedagoger skall kontinuerligt kompetensutvecklas för att kunna följa med i vår samhällsliga utveckling där skolan är en starkt integrerad del (Skolplan för Falkenbergs kommun, fastställd av kommunfullmäktige 2004-03-25).

Mot bakgrund av ovanstående inledning samt det faktum att *Malous Inspirationsväskor* är ett relativt nystartat projekt, som det inte finns någon litteratur om vill jag undersöka hur det arbetas med bokväskorna och vilka uppfattningar pedagogerna har om dem. Jag tror att pedagoger med hjälp utav bokväskor kan vidga sina kunskapsvyer. Bokväskorna skulle kunna vara ett effektivt och lättöverskådligt sätt för pedagoger och elever att erhålla ny kunskap.

Avgränsning: I mitt arbete skriver jag enbart utifrån folkbiblioteket i förhållande till skolan och dess pedagoger. Jag skriver alltså inte om skolbibliotekens roll.

I kommande avsnitt ger jag en kort översikt utav *Malous Inspirationsväskor*.

1.1 Malous Inspirationsväskor

Malous Inspirationsväskor, som bokväskorna kallas, är ett projekt som kunnat utvecklas tack vare ekonomiskt stöd från Statens Kulturråd. Projektet startade i februari 2007. Väskorna kan ses som en service till pedagoger och andra som arbetar med barn i förskolan och de lägre skolåren. Det kan även ses som en service gentemot hälso- och sjukvård, exempelvis mödravården med dess målgrupper. Bokväskorna har som huvuduppgift att ge användarna inspiration, kunskap, idéer om litteratur och nya tankar kring ett specifikt tema eller ämne. Varje bokväska innehåller 5-10 böcker men även andra medier som behandlar det valda området på olika vis. En pedagog eller ett arbetslag kan låna en bokväska utifrån ett speciellt tema, exempelvis *Uteverksamhet*. I den väskan finner man då utvald litteratur som täcker det området. Några böcker är direkt riktade till barnen och det finns facklitteratur för de vuxna. På valfritt vis arbetar man sedan med innehållet. Man kanske väljer att diskutera ett ämne på en konferens eller man tar med sig litteratur ut i naturen för att bearbeta innehållet tillsammans med en barngrupp. Fördelningen mellan vuxen- och barnböcker ser olika ut beroende på tema. I nuläget finns det ett trettiotal olika teman, vissa finns dubblerade på grund av stor efterfrågan. Temana utökas ständigt och användarna uppmanas att komma med önskemål och förslag. Exempel på teman är barnpsykologi, musik, mat och hälsa, barn i svåra situationer, skapande verksamhet, kulturmöten, genus, pedagogik, föräldraskap, uteverksamhet, lek och så vidare.

2. Litteraturöversikt

När *Malous Inspirationsväskor* startade var det projektet det enda i sitt slag i Sverige varför det var svårt att finna litteratur rörande just det specifika arbetet. Däremot finns det information som berör arbete med annat slag utav bokväskor/bokpaket. Det finns alltså bokväskprojekt som har annan struktur än det i Falkenberg, men jag har ändå valt att kortfattat berätta om dem, då det kan vara av intresse att studera hur andra har gjort. Vidare skriver jag om samverkan mellan skola och bibliotek samt kompetens- och skolutveckling. Jag berättar även litet om samtalet som metod i biblioteksvärlden, som jag menar även kan appliceras i skolvärlden. I min litteraturöversikt skriver jag också om vad styrdokumentet anger. Anledningen till att jag valt just dessa källor är att jag menar att de berör arbetet med bokväskor på ett eller annat vis. Biblioteks- och skolpersonal använder exempelvis samtal som en del i sitt yrke, de delar båda med sig utav kunskap, de för pedagogiska samtal, de inleder även ett samarbete i och med att en bokväska lånas. Via en bokväska skulle ett utvecklingsarbete, både inom den egna yrkesrollen samt inom skolan, kunna ske. Styrdokumentet är de dokument som pedagoger har att rätta sig efter inom sin yrkesprofession.

2.1 Bokväskprojekt i Sverige

På biblioteket i Karlskrona har man utvecklat ett bokväskprojekt, kallat *Världens bästa väska*. Det vänder sig främst till special- och resurspedagogisk personal som arbetar med barn med särskilda behov, så som språksvagheter, flerspråkighet eller språkliga funktionshinder. Projektet handlar om att erbjuda alla barn positiva läsupplevelser, främst skönlitterära sådana. De respektive väskorna kan, förutom de skönlitterära barnböckerna, innehålla ett mjukdjur eller en sak som knyter an till handlingen i böckerna. Det handlar om att erbjuda upplevelser till barnen. Med hjälp utav figurerna berättas sagan (http://www.karlskrona.se/templates/page_39492.aspx).

Bagaregårdsskolan i Göteborg använder bokväskor som ett verktyg i sin svenskundervisning, i enlighet med *Göteborgs skolplan*. Skolplanen anger att det är särskilt viktigt med läsning, skrivning och räkning för det fortsatta lärandet. Man arbetar målmedvetet på skolan för att eleverna skall bli intresserade av främst skönlitteratur och på så vis uppmuntra dem till att läsa mer. Biblioteket väljer ut böcker efter pedagogernas önskemål, böcker som eleverna sen skall läsa (<http://www.orgryte.goteborg.se/bagaregardsskolan>).

Biblioteket i Hallsberg erbjuder också en särskild bibliotekstjänst. De arbetar med att skicka runt bokväskor till de olika skolorna runt om i kommunen. Temat i väskorna skiftar. Det handlar om bänkböcker till eleverna eller väskor med ett specifikt innehåll att användas vid olika temaarbeten, exempelvis historia eller geografi. Böckerna i väskorna riktar sig främst till eleverna och urvalen görs utifrån pedagogernas önskemål (<http://www.hallsberg.se/kulturochfritid/bibliotek/barnochunga/skolaochbarnomsorg.4.135f0a1090af83ad1800042658.html>).

Krohn Strömshed & Nilsson skrev en magisteruppsats inom Bibliotekshögskolan 2002. Utifrån Förenta Nationernas barnkonvention studerade de barnbiblioteksverksamheten i Norrbottens glesbygd. De genomförde intervjuer med barnbibliotekarier, som bland annat berättade om bokpaket som de sammanställde till skolorna. Pedagogerna gav dem olika teman

och önskemål. Utefter de skulle de sammanställa bokpaket, inte helt olika de på Falkenbergs Bibliotek. Dock var barnbibliotekarierna något kritiska gentemot detta sätt att arbeta då de menade att de många gånger saknade kunskapen kring att samla ihop relevant litteratur. De menade att pedagogerna själva skulle kunna göra det bättre. Somliga respondenter i studien menade också att bokpaketen tog för mycket tid i anspråk för bibliotekarierna, de ansåg att skolan själv skulle sköta de sakerna.

Bokväskprojekten i Göteborg, Hallsberg och en kommun i Norrbotten fokuserar främst på litteratur som eleverna skall läsa. Bokväskorna i Falkenberg behandlar olika kunskapsområden, mer än skönlitterära upplevelser och riktar sig både till pedagoger och barn.

I nästa avsnitt hade jag för avsikt att undersöka hur samverkan mellan folkbibliotek och skola kan se ut.

2.2 Skola och folkbibliotek i samverkan

Skolverket och Statens Kulturråd arbetade gemensamt fram skriften *Allas bibliotek* (2001). Den tar upp vinsterna av två stora statliga verk som samarbetspartners, skolan och folkbiblioteket (vidare biblioteket) i detta fall. Författarna menar att skolans pedagoger och bibliotekets personal är viktiga kunskapsresurser som gemensamt kan samverka. De vill att skriften skall ses som inspirations- och kunskapsförmedlare kring samarbete mellan bibliotek och skola. Skolans styrdokument anger att skolan skall förhålla sig kritisk gentemot uppgifter, åsikter och skeenden i samhället. Biblioteket blir ett stöd i kunskapssökandet, som ständigt hålls aktuellt och uppdaterat. Man kallar också bibliotekets personal ”välutbildade strateger”, med uppgift att informera, visa och inspirera.

Författarna ställer sig två frågor: ”Hur kan det livslånga lärandet stödjas och utvecklas? Vilka nya samverkansformer och dialoger behövs?” (ibid. s 5). De menar att bibliotek och skola kan hålla en levande dialog för att gynna samverkan och lärande både i och utanför skolan. För att biblioteket skall kunna vara en resurs krävs även viss gemensam planering, där man ställer sig frågor som; *vad vill vi med vår samverkan?* Samarbete har ofta resulterat i fler skolbibliotek men ökade allmänna samarbeten mellan skola och bibliotek är också i allra högsta grad fördelaktigt.

Krohn Strömshed & Nilsson (2002) skriver i sitt arbete om att flera bibliotek i Norrbottens glesbygd har sökt medel från Statens Kulturråd för att arbeta med läsfrämjande projekt gentemot skolorna i kommunen. De intervjuade barnbibliotekarierna vittnar om att de projekten har bidragit till ökat positivt gensvar och engagemang från skolornas sida. De upplevs ha blivit mer positiva till folkbibliotekens verksamhet i allmänhet och fler samarbeten har kommit till stånd. Författarna skriver om ett exempel. En skola i en mindre by i Norrlands inland hade inte lånat en bok från biblioteket sedan år 2000. Den berörda barnbibliotekarien menar att det var extra roligt att få möjlighet att erbjuda denna skola boklådor och en tydligare uppsökande verksamhet, tack vare pengarna från Kulturrådet.

I nästa avsnitt skriver jag om pedagogers kompetensutveckling, samt något om skolutveckling.

2.3 Pedagoger lär mer, om skolutveckling och pedagogers kompetensutveckling

En anledning till att pedagoger lånar en bokväska kan vara att de vill utmana sin egen och arbetslagets erfarenhet och kompetens. Jag tog bland annat del utav *Myndigheten för skolutvecklings* rapporter om detta. Jag menar att den myndighetens ståndpunkter är relevanta och tillförlitliga, då det gäller skolfrågor.

I *Skolutvecklingens många ansikten* (2003, s 4) skriver Berg & Scherp:

Myndigheten för skolutveckling ska bidra till att varje barn kan utvecklas utifrån sina förutsättningar. Varje skola ska vara en stimulerande miljö för lärande och utveckling.

I *Skolutvecklingens många ansikten* presenteras ett antal olika synsätt på skolutveckling. Dessa olika synsätt handlar bland annat om effektivisering utav skolan, utveckling då det gäller arbetsrelationer, förändringar av lokal organisation samt skolan som en lärorik, lärande och utvecklande miljö för både elever och pedagoger. Man skriver om en risk att all typ av vidareutveckling i skolan kan riskera att gå förlorad om förutsättningarna och idéerna inte förankras tillräckligt väl. Det gäller att delaktiggöra medarbetare och ordentligt motivera sina val. Om en utvecklingsidé enbart stannar på pappret har den inte förankrats hos den det gäller. För att en förändring skall ske måste berörda se och uppleva ett behov utav det (ibid. s 7).

Det gemensamma draget bland artiklarna i skriften består i att de alla betonar att en god lärmiljö för eleverna bidrar till trygghet och därtill ökade prestationer. Att göra små förändringar i lärmiljön kan få stora positiva betydelser och effekter. Den goda lärmiljön initieras utav lärarlaget:

Skolutveckling handlar om att bygga upp kunskap om dessa lärprocesser och bidra till att dessa lärdomar förverkligas i skolornas vardagsarbete (ibid. s 7).

Berg & Scherp (2003) vill lyfta fram skolutvecklingsarbete som något som förankras i det vardagliga arbetet i skolan och inte något som endast dryftas i ljuset utav en teoretisk anknytning. Vilket perspektiv man väljer kan vara styrt utav samhällslig tidsanda och författarna menar också att de valen även kan styras utifrån trender. De menar att man inte kan välja ett enda perspektiv som ska vara helt och fullt övergripande. Det handlar hela tiden om vad som skall utvecklas, vad som skall arbetas med, det avgör perspektiv och angreppssätt. Författarna menar till samtal, till reflektioner tillsammans i arbetslagen, att tala om var man befinner sig och vart man vill nå. Konstruktiva samtal för arbetslaget framåt. Man skriver också om skolutveckling som en problemlösningsprocess. Om man vet vari problemet eller svagheten ligger är det också lättare att välja perspektiv och angreppssätt. Det behöver heller inte handla om ett bekymmersamt problem, utan om ett område att arbeta litet extra på. Vilka metoder väljer vi för att ta oss an detta? Vad är det vi behöver bli bättre på? Hur ska vi bli det? Enligt författarna är det bra att ständigt ställa frågor. Tankar och idéer om en vidare skolutveckling kommer ofta till stånd ur en kris eller ett problem som måste hanteras. Det behöver inte alltid vara så, men det kan vara en drivkraft. Det kan även handla om förändringar som åberopas från skolledning eller nationell nivå, exempelvis utifrån nya

skolplaner eller lagändringar. Behovet av förändring eller vidare utveckling kan se mycket olika ut.

En artikel i skriften är skriven utav redaktören H-Å Scherp. Han menar:

Skolutveckling är en fråga om lärande och att utveckla skolan till en lärande organisation. Nyckelprocessen i detta perspektiv är problemlösning; en konstruktiv och varaktig skolutveckling vilar på lärares upplevelser av sina vardagsproblem och lärares förståelse av sitt uppdrag (ibid. s 22)

Det handlar också om att ta del utav varandras erfarenheter och lära av varandra. Författaren skriver om en ständigt pågående lärprocess som fortlöper mer eller mindre hela tiden, oavsett om det är fördelaktigt eller inte. Men om exempelvis en lärarkollega erfar något eller positivt upplever en företeelse, då delar han eller hon med sig till sina kollegor. Därmed vidarebefordras bra erfarenheter och man lär då utav varandra och man kan således inspireras till vidare arbete. Att dra nytta utav egna och andras erfarenheter kallas *erfarenhetslärande*, (enligt Schön, 1983, refererad i ibid.). Vidareutveckling inom arbetslaget är mer styrd utifrån de direkta vardagliga behoven framför mål utifrån styrdokument. Erfarenhetslärandet (Schön, 1983) är avgörande för det egna sättet att undervisa. Det handlar, enligt författaren, om lika delar egna erfarenheter tillsammans med kollegornas delade erfarenheter som är avgörande för det egna lärandet och därmed den fortsatta undervisningen. Att tillsammans vara en del utav det dagliga skolarbetet och det man väljer att arbeta med är således högst avgörande. Enligt Schön (1983) finns det dock stora risker med att enbart arbeta på detta vis. Risken för negativa förstärkningar är överhängande. Genom att enbart arbeta utifrån ett erfarenhetslärande kan det bli så att man väljer att arbeta med de saker man redan är förtrogen med och väljer att inte ta till sig nya saker som man inte är bekant med. Då kan det bli negativa mönster i undervisningen på så vis att man inte ser det ”nya”. Jag citerar:

Nylärande gynnas av att man skapar lärmiljöer som karaktäriseras av utmanande möten där olika perspektiv möts. Igenkännandet är ett hot mot erfarenhetslärande. Igenkännande har en tendens att stoppa vidare observationer och reflektion och gynna rutinhandlingar. Bara för att man känner igen vissa delar behöver inte den helhet, i vilken dessa delar ingår, vara densamma. Erfarenhetslärande gynnas av att man upptäcker det främmande, som ligger inbäddat i det välbekanta (ibid., s 39).

Colnerud (2007, s 54) tar upp begrepp som lärares *professionaliseringsfält*; lärare som väljer att fortsätta arbeta som de är vana vid och alltid har gjort, att våga utmana sin egen kunskapssyn. Författaren menar att det är i högsta grad att arbeta professionellt att våga utnyttja lagets samlade kompetenser och därmed dra nytta utav dem och också höja sin egen kompetens. Att medvetet arbeta tillsammans och framåt och våga använda varandra i sin yrkeskompetens är eftersträfvansvärt.

Ellström (2004, s 22ff) skriver om att yrkeskompetens relateras till uppgiftens art och individens förmåga. Den förmågan innebär att interagera effektivt med omgivningen. En persons yrkeskompetens är avhängig uppgiften, vilka insatser som krävs och hur individen emottar den, i förhållande till erfarenheter. Vidare skriver författaren om kompetens som anpassning och/eller utveckling. Han menar att begreppen anpassning och utveckling kan komplettera varandra. Man utgår då från vad som behöver utvecklas och läras in, exempelvis ett visst område inom ett arbetslag. Uppgifterna anpassas efter de personer och dess behov som ingår i laget samt det som behöver utvecklas. På det viset kan individen själv påverka och vidareutveckla sina livs- och arbetsvillkor. Att kunna påverka sin situation så påverkar det graden utav inläring och välmående i allmänhet, både när det gäller arbete och privatliv. Att

ha en känsla av egen kontroll är mycket viktigt, menar Ellström. Vidare skriver han att ett anpassningsinriktat lärande innebär ett lärande där utgångspunkten redan är klar, men vi behöver utveckla något speciellt inom ett visst område. Exempelvis, ett speciellt matematikmoment som i laget behöver läras in eller repeteras, då tar man hänsyn till vad de i laget kan och vilka behov som finns. Vi tar då hänsyn till förutsättningar och mål.

Metoderna och arbetssätten för att uppnå utveckling i sitt arbete är många och jag tar inte upp alla här, dock vill jag nedan lyfta samtalen som arbetssätt, både för bibliotekspersonal och pedagoger.

2.4 Samtal i skola och bibliotek

Ullström, adjunkt i litteraturvetenskap vid Karlstads Universitet skriver i boken *Samtal på bibliotek* (2005) att samtalen är en viktig arbetsmetod för bibliotekspersonal. De är utav nytta även för andra arbetslag, för en förbättrad kontakt gentemot andra, biblioteksanvändare eller elever. Bibliotekspersonalen använder många gånger sig själva som arbetsredskap i förhållande till biblioteksanvändarna. Det är bibliotekarien som förväntas kunna svara på frågor, besitta kunskap kring litteratur och de andra medier som finns på biblioteket. Bibliotekariens roll i samtalet är till viss del social, utan att bli för personlig. Det kan handla om att utröna vad biblioteksanvändaren är intresserad utav, att se önsknings och behov, att tipsa och hjälpa. Bibliotekarien kan, med sin kunskap om utbudet, sammanfatta vad låntagaren är ute efter, med hjälp utav god samtalskompetens. Samtidigt handlar det om marknadsföring, biblioteksanvändarens och bibliotekariepersonalens samspel är viktigt ur den aspekten. Ullström tar också upp vikten av ett tillåtande klimat på biblioteket. Biblioteksanvändaren måste känna en viss tillit och ska veta att inga frågor är för dumma för att ställa. Bibliotekspersonalens bemötande gentemot biblioteksanvändarna påverkar, enligt Ullström (2005) hela klimatet på biblioteket.

Krohn Strömshed & Nilsson (2002) skriver även om samtalen utifrån sina intervjuade barnbibliotekarier. De vittnar om både spontana och organiserade ”bokprat” som ett sätt att bjuda in biblioteksanvändarna. Dock var bokpratet mest givande för båda parter om berörda pedagoger själva var engagerade och intresserade utav litteratur och kunde föra vidare erfarenheterna till skolan.

Som sista avsnitt i litteraturöversikten skriver jag om vad som anges i förskolans och skolans styrdokument rörande kunskapsutveckling.

2.5 Vad anger styrdokumentet?

I förskolans och skolans läroplaner; Lpfö 98 och Lpo 94, står angivet att genom varierad undervisning och genom medvetna val av metoder och förhållningssätt, skall skolan hjälpa elever att nå mål, men även då det gäller pedagogers egen kunskapsutveckling. Lpo 94 uppmanar till ett öppet förhållningssätt och förmåga att erbjuda olika metoder. Man manar även till levande diskussioner i arbetslagen, att lärandet och kunskapsbegreppen som utgångspunkter bör vara i ständigt fokus. De olika behoven bland eleverna i skolan kräver olika förhållningssätt och Lpo 94 anger att alla variationer utav elever och behov skall beaktas och uppmärksammas. I läroplanen manas även till professionellt ansvarstagande då det gäller måluppfyllelse, målen skall ständigt prövas. Vägar skall finnas, nya metoder testas och utvärderas och det skall ske i nära samklang med pedagoger, elever och hemmen. Det

omgivande samhället skall också inkluderas. I Lpfö 98 står det mycket om kunskapsbildning och att aktiva diskussioner skall föras i arbetslagen om arbetssätt och innebörd utav lärande:

Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – så som fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Verksamheten skall utgå från barnens erfarenhetsvärld, intressen, motivation och drivkraft att söka kunskaper. Barn söker och erövrar kunskap genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande, men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Med ett temainriktat arbetssätt kan barnens lärande bli mångsidigt och sammanhängande (Kap. 1, Lpfö 98, *Lärarens handbok*, s 28).

Pedagoger inom förskolan uppmanas också i sin yrkesprofession att uppmuntra sin barngrupp till aktivt deltagande och ett nyfiken förhållningssätt. De vuxna inom förskolan skall pröva och uppmuntra olika uttryckssätt och metoder. Att använda leken som ett slags metod och förhållningssätt är att anlägga ett bra barnperspektiv:

Förskolan skall erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet. Den skall inspirera barnen att utforska omvärlden. I förskolan skall barnen möta vuxna som ser varje barns möjligheter och som engagerar sig i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen (...) Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande skall prägla verksamheten i skolan (Kap. 1, Lpfö 98, *Lärarens handbok*, s 27).

En sammanfattande riktlinje för de som arbetar inom förskola och skola är således att pedagoger skall ta hänsyn till, uppmärksamma och anpassa sin undervisning och sitt bemötande så att det passar alla elever. Pedagogerna skall även hålla sin egen syn på kunskap och lärande levande och ifrågasättande. I skollagen kan man läsa att all personal skall hållas uppdaterade och kompetensutvecklas då det behövs. Varje landsting och kommuner skall ta ansvar för att så sker.

Lärarnas yrkesetik är det dokument som skall gälla som riktlinje då man utövar sin yrkesprofession. De olika principer som står skrivna är ett resultat utav gemensamt tagna beslut utifrån de två fackförbunden Lärarnas Riksförbund samt Lärarförbundet. Om den professionella yrkesutövningen står det följande:

Läraryrket bygger på samhällets tillit och fordrar ett stort yrkesansvar. Lärare skall på alla sätt använda sitt yrkeskunnande till att höja kvaliteten i sin yrkesutövning och stärka sin professionalism i vetskap om att kvaliteten i yrkesutövningen direkt inverkar på samhället och samhällsmedborgarna. Lärare värnar om läraryrket och lärares pedagogiska frihet samt bidrar till att göra skolan till en god arbetsplats (*Lärarens yrkesetik, Lärarens handbok*, s 133).

I ljuset utav litteraturöversikten går jag i nästa avsnitt över till syftet med min studie om *Malous Inspirationsväskor* samt dess frågeställningar

3. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka användandet utav *Malous Inspirationsväskor*, de så kallade *bokväskorna* på Falkenbergs Bibliotek. Dels vill jag undersöka varför pedagogerna valt att låna och arbeta med bokväskorna, dels hur de arbetar med dem. Jag vill också undersöka vilka för- och nackdelar de upplevt med bokväskorna.

För att nå syftet med studien, utgick jag från följande frågeställningar:

- Vilken är anledningen till att pedagoger lånar och arbetar med *Malous Inspirationsväskor*?
- Används bokväskorna som kompetensutveckling samt för att uppnå mål i styrdokument?
- Hur arbetar pedagoger med *Malous Inspirationsväskor* i sin yrkesverksamhet?
- Vilka för- och nackdelar har pedagogerna upplevt när de använt bokväskorna?

4. Metod

För att få svar på mina frågeställningar och därmed svara på mitt syfte genomförde jag intervjuer med sex pedagoger i Falkenbergs kommun som använt sig utav *Malous Inspirationsväskor*. Jag valde även att intervjua barnbibliotekarien Marie-Louise Altergård som initierade detta projekt. Genom att intervjua både initiativtagaren till projektet samt pedagogerna så erhöll jag en vidare insikt i erfarenheterna och resultaten kring användandet utav *Malous Inspirationsväskor*.

4.1 Kvalitativ metod

Enligt Trost (1997, s 19) lämpar sig en kvalitativ intervjumetod med frågor av låg standardisering bra då de man intervjuar skall svara utifrån sina egna uppfattningar och inte välja bland en rad styrda svarsalternativ. Jag ställde frågor utifrån en på förhand skriven intervjuguide (se bilaga 1 och 2). Standardiseringen utgjordes av att jag gav pedagogerna samma förutsättningar, det vill säga att jag ställde samma frågor till alla deltagande pedagoger. De gav mig sina egna respektive uppfattningar som svar då intervjun inte innehöll några fasta svarsalternativ. Det betyder att standardiseringen var låg. Låg grad av standardisering, enligt Trost (1997, s 19), innebär även det faktum att jag ställde vissa följdfrågor beroende på hur pedagogerna svarade på intervjufrågorna. Jag ville att pedagogerna skulle lämna egna reflekterande svar och svara utifrån sina egna subjektiva uppfattningar. Att utgå från en standardiserad intervjuguide hjälpte mig dock att hålla mig till de fasta frågor jag hade för avsikt att ställa i förhållande till mitt syfte. Detta var särskilt viktigt då jag intervjuade sju personer. Det var för många för att låta ett friare samtal styra frågeställningarna. Svaren kunde då bli svårtolkade och jag kunde missa att ställa relevanta följdfrågor.

Anledningen till att jag valde den kvalitativa metoden framför den kvantitativa, var att jag var intresserad utav pedagogers uppfattningar och erfarenheter om användandet utav bokväskorna. En kvantitativ metod mäter exempelvis *hur ofta, i vilken omfattning* eller *hur många* som någon gör något (Trost s 16). Mitt syfte och frågeställningar var inte ställda att svara på den typen av frågor.

4.2 Genomförande och urval

Den första kontakten rörande min studie tog jag med biblioteket. Först talade jag med Marie-Louise Altergård, initiativtagaren, om min idé till studie och bad henne ställa upp på en intervju. Jag fick även tillgång till en förteckning med de skolor och förskolor som lånat bokväskor. Därefter kontaktade jag dem telefonledes och bad att få intervjua en pedagog på de olika skolorna och förskolorna. Jag hade ingen egentlig medveten strategi till mina val utav pedagoger, utan det skedde relativt slumpvis, det enda egentliga kravet var att pedagogerna någon gång skulle ha arbetat med *Malous Inspirationsväskor*.

Jag genomförde varje intervju enskilt med initiativtagaren samt pedagogerna, vid olika tillfällen. Intervjuerna spelades in på bandspelare. Detta valde jag för att kunna tolka svaren så korrekt som möjligt. I anslutning till varje inspelad intervju så skrev jag ut den ordagrant. Jag lyssnade alltså på bandspelaren och skrev direkt in texten på datorn. En annan anledning till att jag valde att spela in intervjuerna på band var att jag då skulle kunna föra en mer samtalsliknande intervju. Med det menar jag att jag kunde hålla ögonkontakt och koncentrera

mig på frågorna och inte behöva skriva samtidigt, vilket hade kunnat bli till en stressituation. Jag skriver något mer om detta under avsnittet 4.5 Bearbetning.

Jag valde alltså att genomföra intervjun med initiativtagaren innan jag intervjuade pedagogerna. Initiativtagaren till projektet fick svara på ett antal andra frågor än pedagogerna. Syftet med hennes intervju var ett annat än intervjuerna med pedagogerna, således blev det ett annat val av frågor (se bilaga 2). Jag ville veta vilka hennes ambitioner och erfarenheter utav projektet var.

Jag genomförde intervjuer med sex pedagoger på fyra olika förskolor och två skolor. De är alla kvinnor i åldrarna 25-55 år. Jag har valt att redovisa mitt resultat i relativt generella ordalag. Detta valde jag för att inte utlämna någon enskild pedagog. Jag menar att om jag på något vis betecknat de enskilda så hade deras identiteter kunnat utronas. I följande stycke lämnar jag en kort beskrivning utav dem.

Pedagog 1 är i 35-årsåldern och utbildade sig till förskolelärare för ett tiotal år sedan. Hon arbetar sedan ett par år på en förskola strax utanför centrum, främst med de yngre barnen.

Pedagog 2 är i 45-årsåldern och arbetar på en förskola i en mindre ort några mil från staden. Hon har främst 4-5-årsgruppsgrupper och har arbetat som förskolelärare i 16 år.

Pedagog 3 är relativt nyutbildad lärare för de yngre åldrarna och är i 25-årsåldern. Hon arbetar i grundskolans lägre år, strax utanför centrumkärnan.

Pedagog 4 är i 55-årsåldern och har arbetat i 25 år som förskolelärare. Hon arbetar främst med de yngre barnen på en förskola en bit från staden.

Pedagog 5 är i 45-årsåldern och utbildade sig för ett tjugotal år sedan, men har arbetat inom barnomsorgen i ungefär sju år. Hennes förskola ligger ungefär en mil utanför staden.

Pedagog 6 är i 50-årsåldern och arbetar som fritidspedagog i åldrarna fem till elva. Hon är utbildad sedan 20 år.

Vidare skriver jag om den hermeneutiska ansatsen som jag anlägger då jag tolkar mina intervjusvar.

4.3 Mening och förståelse på hermeneutiskt vis

Gilje & Grimen (2004) skriver om att vi tolkar saker, händelser och företeelser mer eller mindre hela tiden. Vi tolkar fenomen, specifika innehåll för att erhålla en förståelse om det vi möter. Eftersom vi är delar utav sociala sammanhang och samspel med andra, så gör vi detta hela tiden. Innehåll tolkas ständigt utifrån vår egen respektive kontext. Olika innebörd och betydelse läggs vid olika fenomen. För att göra oss förstådda med vår omgivning gäller det att vi uttrycker oss tydligt för att få andra att förstå vad vi menar. Om vi ingår i ungefär samma kontexter, exempelvis ett arbetslag på en skola, så har vi mycket gemensamt, utifrån våra respektive förutsättningar. Vi har ett gemensamt yrkesspråk bland annat. Enligt Gilje & Grimen (2004, s 183) så är det våra gemensamma meningsfulla fenomen vi då tolkar:

En grundtanke inom hermeneutiken är att vi alltid förstår något mot bakgrund av vissa förutsättningar. Vi möter aldrig världen förutsättningslöst. De förutsättningar vi har bestämmer vad som är förståeligt och vad som är oförståeligt. När vi närmar oss en text,

ett visst beteende eller en bild som verkar oförståelig så är den oförståelig mot den bakgrund som vi själva tar med oss in i förståelseprocessen.

Då jag intervjuade mina informanter var det så att jag tolkade det som de sa. En utav anledningarna till att jag spelade in på band var att jag skulle kunna tolka det som sades så korrekt som möjligt, men det var fortfarande min egen tolkning det handlade om. Det fanns en möjlighet till att någon annan hade tolkat svaren på ett annorlunda vis. För att jag skulle tolka svaren så korrekt som möjligt så gällde det för mig att ställa tydliga och konkreta frågor. Frågornas art påverkades också utav min egen förförståelse till det som jag ville undersöka.

4.4 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Begreppen reliabilitet och validitet är två begrepp som, enligt Stukát (2005), förutsätter varandra. Reliabiliteten handlar om hur pass tillförlitlig min metod är, hur väl fungerande den kvalitativa intervjuemetod är i förhållande till det resultat jag fick fram. Validiteten avgör om jag undersökte det som jag faktiskt hade för avsikt att undersöka. Hur väl överens stämde de ställda frågor till pedagogerna i förhållande till mitt syfte? Hur svarade de? Gav de mig relevanta svar? Stukát menar att det kan vara något svårare att avgöra reliabilitet och validitet i ljuset utav en kvalitativ metod. En mätbar kvantitativ metod hade månen varit enklare. För att jag skulle få ut mesta möjliga information arbetade jag noga med mina intervjuguides (se bilagorna 1 och 2) innan jag ställde frågorna till pedagogerna. Då det var bokväskor jag skulle fråga om, så hade jag således gjort mitt urval utefter det. Att intervjua pedagoger som inte lånat en bokväska hade tätt sig meningslöst. Det hade fått en låg validitet. Det handlar vidare om hur jag gjorde mina tolkningar utav svaren jag fick. Jag tror att även en annan intervjuare hade fått fram samma resultat som jag. För att kontrollera min validitet i fråga om intervjusvaren så hade en annan person kunnat läsa mina intervjusvar och sedan gjort tolkningar utifrån dem. Det hade dock varit etiskt oförsvarbart, då jag försäkrade mina intervjuade pedagoger om att jag var den enda person som skulle läsa de inspelade intervjusvaren för att sedan bearbeta dem.

Jag gör i studien inga anspråk på att generalisera pedagoger i allmänhet och deras uppfattningar. Min avsikt med studien var att undersöka ett antal (sex) pedagogers arbete med bokväskor. Det var deras uppfattningar om detta jag var intresserad utav. De uppfattningarna kan inte göras gällande för generella bland alla pedagoger. Vidare ville jag undersöka initiativtagarens erfarenheter utav projektet. Projektet är unikt och det är hon som initierat det, därav var det hennes personliga åsikter och uppfattningar om detta jag var intresserad utav. Detta är en viktig aspekt, enligt Stukát (2005), och bör därför utredas för läsaren.

4.5 Bearbetning

Efter avslutade intervjuer transkriberade jag dem. Med det menas, enligt Stukát (2005), att man skriver ut intervjuerna ordagrant. Det är en mycket tidskrävande process, men man har stora möjligheter att uppfatta information som annars kanske skulle gått förlorad. Mina respektive intervjuer varade i cirka 30 minuter, de tog i snitt tre timmar vardera att skriva ut. Precis som Stukát angav så läste jag sedan igenom mitt utskrivna material ett flertal gånger. Det gjorde jag för att finna all tänkbar information att behandla. Som Stukát (ibid., s 41) menar: *”Det gäller ju att komma under eller bakom det bokstavliga innehållet”*.

Då jag sedan skrev ihop mitt material till ett läsvärt resultat så grupperade jag svaren utifrån ett antal rubriker som jag fann intressanta och som täckte upp mina frågeställningar.

I följande avsnitt skriver jag utifrån ett antal etiska överväganden som jag tog hänsyn till i min studie.

4.6 Etiska överväganden

För att vidareutveckling skall ske i vårt samhälle, så bedrivs det ständigt forskning. Utvecklingen gäller för och gynnar både samhället och oss, dess medborgare. Det råder ett så kallat *forskningskrav*. Vi skall hela tiden ta reda på nya saker, utveckla redan existerande företeelser, förbättra och förfina både teknik, kunskap och idéer. All forskning kräver dock planering, skydd och struktur. Vi kan inte bege oss in i ett gränslöst letande efter kunskap eller iakttagande utan att motivera varför och utan att skydda individerna som blir föremål för vårt intresse.

Inom de *forskningsetiska principerna* utifrån Vetenskapsrådets hemsida: (<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>) finns det fyra huvudkrav. Det första kravet kallas *informationskravet*. Det innebar i mitt fall att jag informerade pedagogerna och initiativtagaren om undersökningens art och vilken roll de hade i den. Jag var intresserad utav deras användande utav *Malous Inspirationsväskor* och det informerade jag dem om. Informanterna var helt fria att medverka alternativt avböja intervjun.

Det andra kravet kallas *samtyckeskravet*. Det innebär att alla som deltar i en undersökning måste samtycka till det på ett eller annat vis. Om det handlar om en undersökning där deltagarna/informanterna är under 15 år, måste vårdnadshavare samtycka till deras medverkan, helst skriftligt. I mitt fall handlade det om vuxna pedagoger och en bibliotekarie och jag gjorde bedömningen att mina intervjuer och min undersökning inte var av speciellt känslig karaktär. De gav mig sitt muntliga samtycke i samband med dels det första telefonsamtalet till dem och sedan även under intervjutillfället. Jag berättade även om hur jag planerade att redovisa mitt arbete och hur de kunde ta del utav mitt resultat då studien var slutförd. Vi kom överens om att jag skulle sända mitt färdiga arbete per elektronisk post till respektive deltagare; pedagoger samt initiativtagare.

Under det tredje kravet, *konfidentialitetskravet*, berörs begrepp som offentlighet och sekretess. Informanternas uppgifter skall skyddas och får inte lämnas ut. Jag som intervjuare skall vinnlägga mig om att alla uppgifter och material från intervjun förvaras på ett sådant sätt att ingen obehörig når det. Det var endast jag som kom att ha tillgång till uppgifterna. I min resultatredovisning skall jag framställa texterna på ett vis som skyddar informanterna. Jag valde att skriva texten i löpande form och jag har formulerat mig på ett vis som gör att de respektive intervjuade pedagogerna inte kan urskiljas. I min intervju ställde jag inga alltför personliga eller etiskt känsliga frågor. Jag ändrade dock inte namnet på initiativtagaren, då det var hennes direkta arbete jag hade för avsikt att undersöka. *Malous Inspirationsväskor* är ett direkt resultat utav hennes arbete. Hon gav mig sitt muntliga medgivande att använda och därmed skriva ut hennes namn och arbetsplats i min studie.

Det fjärde och sista kravet kallas *nyttjandekravet*. Det innebär att den information jag i min studie fick fram inte kommer att nyttjas i andra sammanhang än i just min studie. När jag var färdig med mitt arbete arkiverade jag allt mitt källmaterial, som bestod av det inspelade

materialet från intervjuerna, alltså kassetband. Jag skrev ut intervjuerna ordagrant på datorn, de filerna är sparade på datorn och placerade under en speciell katalog. Då jag bearbetade mitt resultatmaterial skrev jag ut intervjuerna för att lättare kunna kategorisera och vidare studera mitt material. Allt källmaterial är sparat och förvarat på ett vis att ingen utomstående når det.

<http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

5. Resultat

5.1 Respondent; initiativtagare

För att få en vidare insikt i användningen utav *Malous Inspirationsväskor* valde jag att inledningsvis genomföra en intervju med initiativtagaren Marie-Louise Altergård (vidare Malou), barnbibliotekarie. Jag var intresserad av att erhålla kunskap om hennes erfarenheter utav projektet och hur hon uppfattar det arbetet. Då det var Malou som initierade och sedan drev projektet föreföll det mig naturligt att intervjua just henne. Vidare var min ambition att få en större inblick i pedagogernas sätt att arbeta med bokväskorna, genom att först intervjua initiativtagaren om hennes erfarenheter. I min redovisning nedan har jag valt att skriva en löpande text och varva intervjufrågor med mina tolkningar utav svaren.

Hur uppkom idén till Malous Inspirationsväskor?

Malou har arbetat i många år på biblioteket i Falkenberg som barnbibliotekarie och har då mött pedagoger och andra som arbetat med barn på ett eller annat vis. På min fråga om hur hon fick idén till projektet berättade hon att hon genom åren uppfattat ett stort intresse hos låntagarna kring speciell litteratur rörande barns värld. Hon fick ofta frågor som ”Har du inga böcker om papparollen?” eller ”Kan du visa mig något om barnpsykologi?”. Det handlade om frågor rörande allt från barnmat till musik, föräldraskap, språkutveckling och så vidare. Malou fick ofta samla ihop böcker till låntagarna och så småningom väcktes idén till att göra hela samlingar som man kunde låna. Samlingar med flera böcker under ett och samma tema, som pedagoger kunde låna samlade i en väska. Malou erfor också att hon många gånger fann böcker kring ett visst tema som hon skulle vilja dela med sig utav till pedagoger och andra som arbetade med barn. Malou brinner speciellt för barnen. Hon brinner också lite särskilt för kvinnorna och deras situation. Hon menade att en del i hennes arbete handlar om att hon faktiskt vill hjälpa och stödja dem, stärka dem i deras yrkesroller genom att erbjuda bra litteratur i ämnen som i hög grad berör dem. Pedagogerna kontaktades via personliga brev, samtal och besök. De inbjöds även till fortbildningsdagar. Malous idéer mynnade ut i ett trettiotal olika teman, fördelade på lika många väskor, klara att låna.

Hur går urvalsprocessen till och vad avgör innehållet?

Malou menade att hon har den ständigt uppdaterade överblicken kring litteraturen, även om hon inte har specialkunskaperna kring de specifika ämnena. Hon håller sig ständigt uppdaterad om vilka böcker som utkommer via *Bibliotekstjänst* i Lund, (en tjänst som tillhandahåller litteratur och andra medier till våra bibliotek), men även via de vanliga bokdistributörerna, såsom Adlibris och Bokus. Referat från *Bibliotekstjänst* läses varannan vecka. Hon är även uppmärksam på olika forum för pedagoger, exempelvis bokklubben *LekaLäraLeva*, där hon kan studera vilken litteratur som för tillfället är nyutkommen och aktuell. Malou menar att samtalen med pedagogerna är viktiga. Genom dem får hon reda på vad de arbetar med, vilka önskemål de har. Sen försöker hon ta fram en välbalanserad blandning utav vuxen- och barnlitteratur. Det skall vara relevant och bra facklitteratur för den vuxne men även litteratur som riktar sig direkt till barnen. Ofta finns det med ett spel eller en figur i väskan, något som knyter an till exempelvis en bok. I genusväskan finns det böcker om Bu och Bä, de små fåren. Tillsammans med de finner man även de små figurerna, ett utmärkt hjälpmedel för små barn, då man både kan berätta och visa rent konkret.

På frågan om hon har haft några särskilda styrdokument i åtanke så svarar Malou att hon har satt sig in i läroplanerna: ”*Jag arbetar åt samma håll som pedagogerna*”.

Har Malous ambitioner med bokväskorna stämt överens med hur pedagogerna har arbetat med väskorna?

Hennes grundidé var att ge pedagogerna en tjänst, en hjälp och ett stöd i deras sökande efter litteratur, genom att förenkla för dem. Det viktigaste är att pedagogen upplever att hon eller han har fått något med sig till sitt arbetslag, blivit stimulerad. Malou tycker sig märka att användandet har fortplantat sig ute i förskolorna. Bokväskor lånas, sprids vidare och intresset för olika teman växer, exempelvis temana uteverksamhet, genusfrågor och matematik.

Hur råder bibliotekspersonalen pedagogerna att använda bokväskorna?

Malou menar att det är upp till pedagogerna att avgöra hur de vill arbeta med innehållet och har inte lämnat några egentliga anvisningar. Hon har valt litteratur av olika svårighetsgrader, en del mer krävande och en del som direkt går att applicera i verksamheten. Malou säger:

Det viktigaste är att det kommer igång ett samtal och att man uppmärksammar biblioteket, att man vet att man kan få stöd och hjälp härifrån. Det är också en fråga om att rationalisera och samordna, vi vet att varje förskola inte har råd att köpa böcker, kanske någon enstaka. På det viset är det många som får del av innehållet.

Har pedagogerna själva möjlighet att styra över innehållet och hur är deras intryck utav bokväskorna?

Det finns en anteckningsbok med tomma blad i varje väska. I den vill Malou att pedagogerna skall skriva, med fria ord, vad de anser och tycker om innehållet i väskorna. Det är en viktig del utav utvärderingen men även för pedagogernas egna valmöjligheter. Hon vill att de ska skriva både positiva och negativa saker. Om en bok inte verkar vara bra eller på andra vis lämplig för en väska, om hon märker det från flera håll, då kan hon välja att ta bort den. Malou tycker att delaktigheten från pedagogernas sida är av allra högsta vikt. Malou har fått positivt gensvar från pedagogerna. Det har dels visat sig genom noteringarna i anteckningsböckerna och att fler beställningar av väskor och teman ständigt kommer in. Vissa väskor är det ofta kö på och de har i flera fall dubblerats.

Vilka svårigheter och utmaningar finns med bokväskorna?

De ekonomiska aspekterna av ett projekt är alltid både en svårighet och utmaning, menar Malou. Pengarna från Kulturrådet var avsatta till ett treårsprojekt, även om pengarna måste sökas per respektive år. Efter de tre åren vill Malou att projektet skall fortlöpa. Det innebär en osäkerhet. Kommer det in mer pengar? Budgeten för *Malous Inspirationsväskor* lyder inte under den ordinarie biblioteksbudgeten. Det är allas förhoppning att Kulturrådet fördelar ytterligare pengar. Responsen har varit så pass positiv att hopp finns. På vägen krävs det, enligt Malou, ständig påminnelse till förskolorna och skolorna med dess pedagoger att bokväskorna finns. Det är ett marknadsföringsarbete, då det gäller att hela tiden tala för sin sak. Malou planerar ytterligare studiedagar som ett led i marknadsföringen.

En annan utmaning blir också att kunna erbjuda bokväskorna till andra grupper än bara pedagoger i de lägre åldrarna som det är nu. Som Malou menar så måste ett projekt ta sitt avstamp för att sedan utvecklas vidare. Hon vill att pedagoger i de senare åren också ska få

möjlighet att låna väskor, men även privatpersoner. Idéer finns till att göra familjeväskor. Hon menar vidare att om ett behov finns så skall det i största möjliga mån bli tillfredsställt.

5.2 Respondenter; pedagoger

Nedan följer resultaten från intervjuerna med pedagogerna. Jag har valt att skriva i generella ordalag, där jag lämnar svar mer utifrån en grupp pedagoger i stället för individer. Vissa representativa citat är utskrivna, då de belyser vissa saker litet extra.

Varför väljer pedagoger att låna bokväskor?

På frågan om vad som föranledde valet att låna en bokväska så svarar några pedagoger att biblioteket inledningsvis självt kontaktade dem. Det gjorde biblioteket via uppsökande verksamhet så som telefonsamtal eller brev till förskolorna. Ett par svarade att de själva upptäckt väskorna via det egna biblioteket och där fått den första informationen. Alla vittnar om barnbibliotekariens inbjudande och välvilliga inställning. Hon hade bjudit in alla pedagoger på informationsträffar och hon hade samtalat med dem på bibliotek och i telefon. Bibliotekets första kontakt väckte nyfikenhet hos pedagogerna. En pedagog sade:

Jag är på biblioteket nästan jämt, och då såg jag väskorna där!
Bibliotekarierna vet vad jag vill ha!

En annan berättar:

Äntligen var det någon som tänkt åt oss! I skolans värld finns det oftast färdigt pedagogiskt material, men som förskolelärare måste man vara tusenkonstnär! Nu kan vi gå till biblioteket och hämta en färdig väska.

Tre utav pedagogerna fick först höra om bokväskorna på *pedagogiskt forum*, som är en grupp utav pedagoger i kommunen där man för pedagogiska samtal av olika slag. På en sådan sammankomst hade även barnbibliotekarien varit på besök och berättat om projektet. Alla pedagoger berättade att anledningen till varför man väljer att arbeta med bokväskor är att de ville ha mer tips och idéer till det specifika ämnet. De ville bli inspirerade och få fler perspektiv i sin undervisning.

Pedagogerna menar att den främsta anledningen till varför bokväskorna lånades var att man ville lära sig nya saker, erhålla större kunskap. En pedagog säger:

Jag har lite dålig koll på det där med matten. Jag ville verkligen lära mig mer om det innan vi började arbeta med barnen. Matematikväskan gav mycket, vi fick många idéer som vi även provade med barnen.

Två utav pedagogerna har gått kurser i genuspedagogik på högskolan relativt nyligen. Därför valde de att låna genusväskorna. De berättar båda att jämställdhet är ett utav målen som förskolor och skolor inom kommunen skall arbeta med, enligt den lokala skolplanen, *Plan för lärande*.

Val utav tema

Då pedagogerna valde vilka teman på väskor som skulle lånas så utgick de från vilka teman och ämnen som bearbetades i deras verksamhet för tillfället. Avgörande var också om det fanns mål från ledningen. Nästan alla har använt de väskor som bearbetar genus och matematik, då just de ämnena skall genomsyra undervisningsinnehållet enligt barn- och utbildningsnämnden (bun) i kommunen. De andra temana på väskor som lånats var natur, uteverksamhet, vänskap, språk och sagoberättande. Vidare berättade pedagogerna om vilka väskor de skulle vilja låna i framtiden. Man talade om tillfällena som skulle kunna uppstå, då man kan ha nytta utav en väska med exempelvis krishanteringstema. En utav pedagogerna vittnar om konflikter på hennes skola. Hon valde därför vänskapsväskan för att få tips och idéer kring gruppövningar som skulle kunna gynna gruppdynamiken. En annan berättar om att de litet längre fram på terminen kommer att låna matematikväskan, eftersom de planerar att arbeta särskilt med matematik då.

Hur har pedagogerna arbetat med *Malous Inspirationsväskor* och vilka tog del utav innehållet?

Jag frågade om vilka som varit delaktiga i bearbetningen utav innehållet. De flesta svarade att det först var de vuxna som tittade igenom böckerna, för att sedan låta dem gå vidare till barnen. Somliga böcker är direktriktade till barnen och via vuxenlitteraturen fick pedagogerna tips om hur barnen kunde ta del utav barnböckerna. En pedagog menade att hela väskan fanns till förfogande för både barn och vuxna på hennes förskola. Hon säger:

Hos oss är barnen vana vid mycket böcker hela tiden. Om vi är intresserade blir barnen det också. De bryr sig inte om ifall det är vuxenböcker eller barnböcker i väskorna. Vi försöker väcka intresse för böcker.

Jag frågade på vilket sätt biblioteket bidrog med anvisningar och förslag till hur pedagogerna skulle kunna arbeta med innehållet i väskorna. De svarade enhälligt att de inte fått någon egentlig information om det. Någon trodde att meningen är att man själv skall avgöra hur innehållet bearbetas.

Precis som med ordinarie lån på Falkenberg's bibliotek så kan bokväskorna lånas under en månads tid. Pedagogerna har själva valt ut litteratur ur väskan och läst på egen hand. En del har använt en del utav sin fritid till att läsa. Flera menar att de saknar ordentligt med tid att ta sig an innehållet. Vidare har man diskuterat relativt fritt och tagit idéer och inspiration ur vuxenlitteraturen och omvandlat till ett eget material. I somliga fall har man läst fritt, erhållit lite extra inspiration och sedan läst de medföljande barnböckerna för barnen. På en förskola använde pedagogerna böckerna som ett slags uppslagsverk. De lät även barnen spela spel som fanns med i väskan de för tillfället använde. De säger sig ha använt materialet som en inspirationskälla, även om de inte alltid läst allt. En annan berättar om att de läste böckerna relativt övergripande och noterade metoder och idéer. De tog sig även tid att studera boklistorna, som beskriver innehållet i varje väska. Listorna kopierades av och på så vis fick de tips om ännu mer litteratur, som de kan ha glädje av i framtiden. På hennes förskola har barnen haft fri tillgång till väskorna. Man tror att nyfikna vuxna även väcker nyfikenhet hos barnen.

En utav pedagogerna berättade att hon var den enda på sin arbetsplats som använt sig utav väskorna. Hon hade försökt att delge sina kollegor, men utan större resultat. Hon utförde dock övningar utifrån litteraturen på sin barngrupp. Hon berättar:

Jag är fortfarande så ny och vill ha nya grejer och fler idéer. Men om man har jobbat länge så är man kanske inte så intresserad längre...

En utav de äldre, med flera år inom yrket säger:

Det är så bra att detta finns. Vi har sagt att vi ska låna igen. Även om man har jobbat länge så behöver man nya idéer och infall.

På en annan förskola samtalar man mycket i arbetslaget. Man diskuterar det man läser och upplever, med fokus på de lånade bokväskorna. Även då det inte finns mycket tid över, eftersom det finns en större avdelning och de upplever tidsbrist, så prioriterar man de informella samtalen. Pedagogerna där menar att de många gånger passar på när de är ute och barnen kommit igång med sin fria lek. De har även tagit del utav materialet och gjort egna varianter utav det. Pedagogerna har alltså läst materialet först och sedan låtit barngruppen ta del utav det. Facklitteraturen har använts kompletterande.

En pedagog berättar om hur de läste igenom både vuxen- och barnlitteratur för att sedan läsa barnböckerna för barnen. Hon upplevde att de fick mycket tips om hur de kunde välja barnböcker med tanke på genusperspektivet. Väskorna har fungerat som kunskapsinhämtning då hon menar att begreppet genus kan vara svårt att greppa. Både pedagoger och barn tog del utav innehållet på hennes förskola.

En utav pedagogerna berättar om att de försökte arbeta praktiskt med böckerna som ett slags uppslagsverk då de var ute i naturen. Temat för deras väska var uteverksamhet.

Måluppfyllelse utifrån styrdokument?

På frågan om pedagogerna har använt bokväskorna för att arbeta mot något särskilt mål eller utifrån styrdokument på annat vis svarar de flesta att de inte gjort det på ett medvetet plan. Man menar att de inte tänkt på det så. Men när en utav dem funderat en stund säger hon att de arbetar med språkväskan i en språksamling varje vecka. Hon säger vidare att det står angivet i läroplanen att man skall arbeta med språkutveckling. Flera svarar på ungefär samma vis. De menar att det genomsyrar deras sätt att arbeta, att ha tankar kring läroplanen, även om det kommer som per automatik. De tänker på samma vis, att det är ett genomsyrande synsätt. En pedagog menar att det är naturligt att arbeta i läroplanens anda, men att hon inte kan säga exakt vilka punkter det handlar om. Hon kopplar ihop sitt eget arbete och engagemang kring sagoberättandet. Hon tror att det finns angivet i läroplanen, att man ska visa traditionella berättelser. Andra talar även om att genus ligger i tiden och är som en naturlig del av styrdokumentet. En pedagog menar att hennes förskolas engagemang kring jämställdhet och genus är ett resultat utav den lokala skolplanen *Plan för lärande*. På samma vis menar en annan att styrdokumentet påverkat deras val. Hon talar om kommunens likabehandlingsplan och att den speciellt belyser genusfrågor.

Även Malou vittnar om att detta med måluppfyllelse är något som genomsyrar verksamheter. Hon säger sig vara insatt i skolans och förskolans styrdokument. Där får hon veta vad som skall dryftas i verksamheterna och hon kan göra urval utifrån det.

Förtjänster och förbättringar?

Samtliga pedagoger menar att den största förtjänsten med bokväskorna är allt de ger, mer kunskap och inspiration. De fick fler idéer och tankar om hur de skulle kunna vidareutveckla sin egen verksamhet med ett relativt enkelt hjälpmedel. Någon menar att de nu lättare kan finna litteratur även i andra sammanhang då de fått inblick i hur man kan söka litteratur. En pedagog hade dock velat ha ett mer koncentrerat och på förhand bestämt mål med vissa frågor. Exempelvis att man bestämmer en tid för arbete med väskorna, för att det lättare skall bli av. Hon säger:

Man kan läsa samma böcker och sedan ha som ett litteraturseminarium då man behandlar innehållet gemensamt i arbetslaget.

Alla pedagoger menar att tidsaspekten är den mest avgörande då det gäller hur man använder väskorna. Man önskar mer tid i sin yrkesvardag. Nu läser man mer sporadiskt då man hinner, även på sin fritid. En pedagog säger att det hade varit mer givande att arbeta med väskorna om man avsatt speciell tid till det. Då hade inläringen och kunskapen möjligtvis blivit större, menar samma pedagog.

Det är numera lättare att finna litteratur som passar ett specifikt ämne. Man slipper leta själv efter rätt titel, det innebär en förenkling. Man kan vara säker på att böckerna i väskan är väl utvalda och helt relevanta, menar en pedagog, som har full tillit till bibliotekspersonalens kunskapskompetens. Tilliten till bibliotekspersonalen vittnar alla om. En utav pedagogerna hade önskat att det låg fler böcker i väskan, "*mer böcker i väskorna!*" utropar hon, men säger vidare att det möjligtvis hade låst upp böcker på biblioteket, att andra då hade fått vänta. Hon menar att fler böcker gynnar urvalsprocessen och valmöjligheterna.

Det fanns dock en pedagog som ställde sig lite vid sidan av då det gällde förtjänsterna. Hon upplevde att användandet inte gav henne mycket. Hon sade att det kan bero på att hon var ensam om arbetet då väskan lånades och att det skulle sett annorlunda ut om samarbetet var större. Hon menar att tidsaspekten också är en stor anledning. Det var svårt att få tiden att räcka till, speciellt då man arbetar heltid. Mycket av det hon läste gjorde hon på sin fritid. Hon efterlyser vidare fler böcker som är mer riktade till barnen. De andra menade dock att väskorna var till stor glädje för alla i laget.

Då det gällde utvärderingen av innehållet i bokväskorna så menar pedagogerna att det varit att föredra ett forumlär med ett par enstaka frågor att enkelt kunna svara på. I nuläget ligger det en skrivbok i varje väska där pedagogerna själva kan fylla i egna tankar och funderingar kring det lånade. Flera pedagoger ansåg att boken var en liten källa till stress, då de menar att de inte hann fylla i boken. En säger att det hade varit bättre med ett par enkla och konkreta frågor att svara på. Initiativtagaren menade å andra sidan att det fanns en poäng i att låta pedagogerna skriva utifrån sina egna ord i utvärderingsboken.

Mångfalden utav litteratur upplevs som en stor förtjänst. En stor del utav jobbet med att söka litteratur kring ett specifikt ämne är redan utfört och det vittnar alla om som en stor lättnad. Man menar även att mångfalden lockar till nyfikenhet hos både barn och vuxna. Det kan även gynna ett fortsatt litteraturintresse.

En utav pedagogerna menar att i ett krisläge, där pedagoger behöver snabb kunskap och hjälp angående ett visst ämne, är bokväskorna ett gott hjälpmedel.

Pedagogerna menar att urvalet av teman är relativt uttömmande. Några tankar kring en vidareutveckling finns dock. Möjligen skulle vissa teman kunna dubbleras på grund utav köer. Ett exempel på det är matematikväskan, som ofta är utlånad. Några menar att utvärderingen utav innehållet i väskorna skulle kunna bli något enklare.

Kompetensutvecklande?

Alla pedagoger menar att användandet utav väskorna kan ses som ett led i en kompetensutveckling. De vittnar alla om att en anledning till att de lånade en bokväska var att de ville lära sig något mer om ett speciellt ämne. Pedagogerna som lånade matematikväskan och först studerade den för att sedan kunna arbeta vidare med barnen menade att hon hade stor glädje utav väskan, ur egen inlärningssynpunkt. En pedagog talade om att ”*fylla sin ryggsäck med mer bra saker*”. Hon menade vidare att hon hade lärt sig något utav böckerna hon läst, även om hon inte kunde redogöra för det exakt. Hon sa vidare:

Vi vuxna läste någon bok var, skrev ner idéer under tiden, sedan lät vi barnen göra en del övningar. Vi gjorde materialet till vårt, kan man säga.

Sammanfattningsvis visade mitt resultat att användningen utav bokväskor i en pedagogisk verksamhet skulle kunna ses som ett tidsbesparande, då ett visst problem- eller intresseområde är, så att säga, inringat. Pedagogerna upplever detta som gynnsamt. Det ger dem möjlighet att lära sig något nytt om ett specifikt ämne utan att behöva lägga för mycket tid till att på egen hand söka relevant litteratur. De menar alla en man når en viss grad av kompetens- och vidareutveckling i arbetslagen. Intervjun med initiativtagaren visade att det är en del utav ambitionen med projektet. Hon vill hjälpa pedagoger att finna relevant litteratur på ett enkelt vis genom att erbjuda dem tematiska bokväskor; *Malous Inspirationsväskor*.

6. Diskussion

6.1 Samtal, inspiration och nyfikenhet

Arbetet med bokväskorna kan ses som en fortbildning utav pedagoger, precis som de intervjuade pedagogerna själva också anser. Biblioteket med dess personal erbjuder sin kompetens genom att ansvara för att relevant litteratur för varje ämne placeras i väskorna. Kunskaperna och litteraturen går vidare, ständigt cirkulerande. Malou visade sig vara en förebild för pedagogerna, uppsökande och uppmuntrande. Ullström (2005) skriver om samtalet som metod på biblioteket och jag menar att initiativtagaren använder den metoden väl gentemot pedagogerna, som alla upplever en stor tillit då det gäller biblioteket.

Berg & Scherp (2003) skriver om samtalen som bärare utav vidareutveckling. På många vis samtalar de intervjuade pedagogerna men även initiativtagaren. De vittnar alla om ständiga samtal i arbetslagen. De dryftade och resonerade kring bokväskorna de lånat. De samtalade med varandra om hur de skall arbeta inom den verksamhet de arbetar i, vad som skall göras med barnen och så vidare. Om jag härleder till vad Schön, i samma rapport, skriver om erfarenhetslärandet, och det faktum att pedagoger sinsemellan kan utmana varandra i sin kunskapsinhämtning, så undrar jag dock om de tillfrågade pedagogerna gör det. De menar att tidsaspekten har inverkan, man hinner inte så mycket som man borde. Frågan är hur mycket kunskap som egentligen förankras. Men samtidigt så diskuterades litteratur sinsemellan, det finns naturligtvis en möjlighet att de tagit intryck utav varandras insikter.

Att utmana sin kunskapssyn, som även Colnerud (2007) skriver om, gör alltså pedagogerna till viss del, de visar sig nyfikna inför det nya som bokväskorna innebär. En utav pedagogerna uttalar sig speciellt om att trots många år i yrket så vill hon erhålla ytterligare idéer. Dock är det svårt att avgöra vari den nya kunskapen ligger. Får man ny kunskap genom att enbart bli inspirerad? Det är dock att förhålla sig professionell inför sitt yrke, enligt Colnerud.

Jag fick intrycket av att alla pedagogerna och även initiativtagaren är vetgiriga och nyfikna på sin omvärld, i den mån de hinner. De som har arbetat med bokväskorna finner tillfredsställelse i att hitta relevant litteratur utan att behöva söka alltför mycket. De är också fullt mottagliga för influenser utifrån. De vill ha influenser utifrån! Jag menar att det är att ta sitt uppdrag som pedagog på allvar. Det finns en stor vilja och lust att lära sig mer. Å andra sidan finns det inget formellt krav på att använda just *Malous Inspirationsväskor* som en ”kunskapsinhämtningsmetod”, det handlar mycket om pedagogens egen vilja till det. Det kan tyckas något godtyckligt enligt mig, vill man inte så gör man inte. Det är också svårt att på något vis värdera det som lärts in, hur kan man veta hur stor nytta det varit att låna en bokväska? Det står i Lpo 94 och Lpfö 98 att man ska använda sig utav varierande arbetssätt, och tipsen som pedagogerna får via väskorna, som sedan används i undervisningen kan ses som en metod för det. Pedagogerna arbetar både teoretiskt och praktiskt, då man läser och sedan provar direkt i den egna verksamheten. Även den lokala skolplanen manar till ett kunskapsinhämtande praktiskt förhållningssätt i sin yrkesverksamhet.

Jag uppfattar en nära samverkan med biblioteket. Pedagogens eget personliga intresse för litteratur verkar vara avgörande för om man som pedagog lånar en bokväska. Deras uppfattningar om vad det arbetet bidrar med verkar mer positivt ju mer positiva de själva är

till bokväskan. Det är det som avgör om en vidare kunskapsutveckling skall komma till stånd. I förlängningen handlar det om elevernas framtida kunnande. Självklart är en egen drivkraft och aktivt initiativtagande mycket fördelaktigt men jag menar att skolledningen skulle kunna vara mer drivande. Myndigheten för skolutveckling (2003) talar speciellt varmt om denna samverkan mellan skola och bibliotek. De norrländska bibliotekarierna menade också att en till litteraturen välvilligt inställd pedagog bidrar till ett större intresse hos barnen till litteraturen.

Pedagogerna verkar ha en större insikt i styrdokumentet än vad de själva är medvetna om. De flesta menar att de inte reflekterat så mycket över att integrera styrdokumentet. Men mitt resultat visade att det är en genomsyrande del utav vardagen. Pedagogerna är medvetna på så vis att de vet vad som bör dryftas i undervisningen, exempelvis naturfrågor, genus och matematik. Precis i enlighet med vad både Lpo 94, Lpfö 98 och den lokala skolplanen anger.

Då pedagoger skulle låna en bokväska om exempelvis *Barn i kris*, så visar det en vilja och ambition att lära sig mer om ett särskilt behov. Om ett arbetslag möter elever med ett behov eller en förutsättning som de tidigare aldrig mött, så ställer det krav på lagets kunskaper och förhållningssätt.

Enligt läroplanen skall eleverna uppmuntras till att hålla ett kritiskt förhållningssätt gentemot fakta och olika förhållanden. Då blir vi mer medvetna kring det vi läser och tar till oss. Innehållet i bokväskor skall naturligtvis ses som möjligheter att förhålla sig till.

Om pedagogerna blev mer uppmuntrade till detta sätt att förkovra sig, om mer tid gavs exempelvis, så hade utveckling varit möjlig. Som det är nu så handlar det om pedagogernas uppfattning om att ha för lite tid, det är avgörande för om man hinner ta sig an materialet i bokväskorna eller inte. Att välja att arbeta med en bokväska är ett effektivt sätt att lära sig mer. Bibliotekspersonal har valt ut relevant litteratur, pedagogerna visar sig lita på deras kompetens ifråga om ämnesval och så vidare. Jag menar att det gör pedagogerna trygga i sin vetskap att de läser ”rätt” litteratur. Det ger dem en känsla utav trygghet, men också en känsla av att kunna styra över urvalet, det bidrar i sin tur till en kompetensutveckling, enligt Ellströms (2004) sätt att se det.

Initiativtagaren uppfattar ett odelat positivt bemötande utav bokväskorna. Det gör jag också, men jag uppfattar också en viss tidsaspekt och det gör möjligtvis att pedagogerna inte använder väskorna på det effektiva sätt som de kanske hade önskat, tiden för kompetensutveckling finns inte alltid. De läser det de hinner och reflekterar kort över det, det är svårt att veta vad det givit dem i kunskaps/kompetens- utveckling. De har möjligtvis erhållit en känsla av inspiration och det är nog så stärkande för yrkesrollen. Det var initiativtagarens grundtanke med projektet. Om jag kopplar detta till vad Schön skriver om erfarenhetslärandet så kan det finnas en risk att pedagogerna inte utmanas tillräckligt i sitt eget lärande. Då tidsbrist ofta råder kan det vara så att pedagogerna väljer ut de saker som de redan är förtrogna med. Då finns det en risk, enligt Schön (2003), att väl förankrad inläring inte äger rum, man ägnar sig mest åt det redan välbekanta.

6.2 Avslutande ord

Mitt syfte med studien var att undersöka användandet utav *Malous Inspirationsväskor*, de så kallade bokväskorna på Falkenbergs bibliotek. Genom intervjuer med initiativtagaren till projektet samt pedagoger som lånat och använt bokväskorna så har jag undersökt det som jag

föresatt mig. Mina huvudsakliga frågor till dem handlade om deras arbete med väskorna. För att vidare besvara mitt syfte använde jag mig utav ett antal övergripande frågeställningar.

Anledningar till att låna och använda sig utav bokväskor visade sig vara att pedagoger ville lära sig något nytt om ett specifikt ämne, de ville bli inspirerade och influerade med nya idéer till sin undervisning och i sina möten med barnen. De använde sig utav bokväskorna i samband med temaarbete i den pedagogiska verksamheten. Litteraturen lästes oftast först av de vuxna, sedan av eller för barnen. Innehållet i bokväskorna har diskuterats och nya vidder har skådats hos både barn och vuxna. Initiativtagarens ambitioner med projektet var precis just detta. Med hjälp utav sin egen och övrig bibliotekspersonals kompetens kring utbudet på biblioteket har hon lyckats förmedla inspiration, kunskap och nya idéer. Pedagogerna menade att tidsbrist var en anledning till att de inte hann arbeta så mycket med litteraturen som man ville. Frågan är hur djupt förankrad kunskap då blir. Å andra sidan vet nu pedagogerna som tagit sig an bokväskorna litet mer än vad de gjorde innan de lånade en bokväska. De har erhållit inspiration, de vet hur de skall finna mer litteratur, de har talats vid i sina arbetslag och de har använt sin kunskap på eleverna de arbetar med. Eleverna har i sin tur mött pedagoger som förhoppningsvis sprudlar av nyvunnen energi, den där extra kraften som man kan få när man lärt sig något nytt.

6.3 Relevans för läraryrket

Mitt eget personliga intresse för litteratur i allmänhet och mitt frekventa biblioteksanvändande i synnerhet ledde in mig på detta uppsatsämne. Det är min ambition att fortsättningsvis dra nytta utav biblioteket på olika vis. I enlighet med vad styrdokument (Lpo 94, s 14) anger så skall kunskap hållas levande och som pedagog skall man uppmuntra nyfikenhet och skapa gynnsamma förutsättningar till lusten att lära hos eleverna. Min egen positiva inställning till litteratur gör det möjligtvis enklare för mig att ta till mig dess innehåll och det är min förhoppning att kunna delge mina framtida elever den glädjen och nyfikenheten. I arbete med bokväskor så inser jag att tidsaspekten kan vara avgörande hur man i ett arbetslag väljer att arbeta med innehållet. Jag menar att man bör planera arbetet med bokväskor för att kunna få ut så mycket som möjligt utav dem. Dock vill jag understryka att inspiration och glädjen i att ”bara” bläddra i böcker kan ge mycket. På det viset tror jag att man kan finna nya idéer som man kan delge sina arbetskollaborer och som kan leda det gemensamma arbetet i lärarlaget framåt. Det kan även vara av betydelse att hålla en öppen dialog med biblioteket. Jag menar att man både som pedagog och privatperson har stor nytta utav den kunskap och kompetens som finns där. Jag kan även se en specialpedagogisk aspekt med arbetet med bokväskor. Att låna en bokväska kring ett särskilt ämne tror jag kan gynna pedagogiska samtal kring elevers olika behov, som man uppmärksammas på då man läser om dem. Min uppfattning är att arbete med bokväskor kan gynna och ge näring åt pedagogiska och didaktiska samtal.

Ur en yrkesetisk aspekt så vill jag poängtera den första frasen i Lärarens handbok (2002); *Eleven alltid i centrum* (Kap Lärarens yrkesetik, s 133). Då jag som pedagog, avgör om jag vill låna en bokväska eller inte, så skall det i första hand handla om att jag vill lära mig något särskilt utifrån ett elevperspektiv. Det är det avgörande. Om man utgår från den där viktigaste frasen, *eleven alltid i centrum*, så blir valet lätt.

6.4 Fortsatt forskning

Genom min studie har jag bidragit med kunskaper kring hur pedagoger kan arbeta med bokväskor och varför de väljer att göra det. Mitt förslag till fortsatt forskning inom detta område är att genom fältstudier och observationer undersöka hur det praktiska arbetet med bokväskor kan gå till. Det skulle möjligtvis kunna bidra till insikter i hur kompetensutveckling kan komma till stånd.

Referenser

- Berg, G & Scherp, H-Å (red) (2003) *Skolutvecklingens många ansikten*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling.
- Colnerud, G & Granström, K (2007) *Respekt för läraryrket*. Stockholm: HLS Förlag
- Ellström, P-H (2004) *Kompetens, utbildning och lärande i arbetslivet*. Stockholm: Norstedts Juridik AB
- Gilje, N & Grimen, H (2004) *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos
- Krohn Strömshed, A & Nilsson, I (2002) *Barnbiblioteksverksamhet i Norrbottens glesbygd – med Barnkonventionen som utgångspunkt*. Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Bibliotekshögskolan (2002:82).
- Skolplan för Falkenbergs kommun, *Plan för lärande*, fastställd av kommunfullmäktige 2004-03-25
- Skolverket & Statens Kulturråd, Hasselrot, T m.fl. (2001) *Allas bibliotek*. Stockholm: Kulturrådet & Skolverket
- Läraryrket (2002) *Skollag, Läroplaner och Yrkesetiska principer, Lärarens handbok*. Stockholm: Läraryrket.
- Stukát, S (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur
- Trost, J (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- Ullström, M (2005) *Samtal på bibliotek*. Lund: BTJ Förlag

Internetkällor

- (<http://www.hallsberg.se/kulturochfritid/bibliotek/barnochunga/skolaochbarnomsorg.4.135f0a1090af83ad1800042658.html>): sökdatum: 080412
- http://www.karlskrona.se/templates/page_39492.aspx: sökdatum: 080412
- (<http://www.orgryte.goteborg.se/bagaregardsskolan>): sökdatum 080412
- Vetenskapsrådet: *De forskningsetiska principerna*: sökdatum: 080410
- <http://www.vr.se/download/18.668745410b37070528800029/HS%5B1%5D.pdf>

Otryckta källor

- Intervju med barnbibliotekarie Marie-Louise Altergård, 080421
- Intervjuer med sex pedagoger: Pedagog 1; 080422, Pedagog 2; 080423, Pedagog 3; 080424, Pedagog 4; 080428, Pedagog 5; 080429, Pedagog 6; 080430.

1. Berätta om hur du fick idén till projektet. Hur länge har det hållit på osv.
2. Hur tänker du kring de olika temana? Vad avgör innehållet?
3. Har du utgått från styrdokument? Bibliotekens och även skolans?
4. Hur råder ni här på biblioteket pedagogerna att använda bokväskorna?
5. Har dina ambitioner med bokväskorna stämt överens med hur pedagogerna har arbetat med väskorna?
6. Har pedagogerna själva möjlighet att styra över innehållet? Hur då?
7. Hur går urvalsprocessen till?
8. Vilka är pedagogernas samlade utlåtanden om väskorna?
9. Kan du se några svårigheter och utmaningar med projektet? Vilka?
10. Hur ser utvärderingen av bokväskorna ut?
11. Nu riktar sig bokväskorna till pedagoger i de lägre skolåren. Hur skulle de äldre åldrarna och kanske andra grupper kunna använda sig utav väskorna?

1. Vilken utbildning har du?
2. Hur kom det sig att du började arbeta med *Malous Inspirationsväskor*?
3. Hur fick du information om att man kan låna bokväskor?
4. Vad hade du hört om väskorna innan du lånade dem?
5. Vilka teman i väskorna har du/ni arbetat med? Varför just det temat?
6. På vilket sätt bearbetas innehållet? Samarbetade ni pedagoger?
7. Vilka tog del utav innehållet? Var det både barn och vuxna?
8. På vilket sätt hjälpte biblioteket till med tips om hur man kan arbeta med väskorna?
9. Har du/ni använt väskorna för att uppnå något särskilt mål i något styrdokument?
Exempelvis läroplanen?
10. Kan man säga att användandet är en typ av kompetensutveckling för er pedagoger?
11. Ser du några förtjänster med användandet? Vilka?
12. Är det något med bokväskorna som du tycker skulle kunna bli bättre?
13. Är du nöjd med innehållet i de olika väskorna? Kan det förbättras?